

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-72079556-610-13698093

Konu : Soru Önergesi (7/13963)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 18.07.2024 tarihli ve 1460748 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İstanbul Milletvekili Sayın Nimet ÖZDEMİR tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/13963 Esas Numaralı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/13963 Cevap Metni (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 6905353B-E904-41F7-9DB1-A53756001601

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Samiye BULUN

Çocuk Gelişimcisi

Telefon No:(312) 705 58 09

İstanbul Milletvekili Sayın Nimet ÖZDEMİR'e Ait 7/13963 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız hizmetlerinin dini, dili, ırkı fark etmeksizin temel odak noktası çocuklar olup bu hizmetler ülkemizdeki tüm çocukların korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını amaçlamaktadır. Bu doğrultuda Bakanlığımızca çocukların ve gençlerin sağlıklı gelişimini temin etmek ve tüm risklere (ihmal, istismar, taciz, şiddet vb.) karşı bilinçli ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmalar çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde yürütülmektedir.

Bakanlığımızca çocuğa yönelik her türlü istismarla etkin mücadele edilmektedir. Bir çocuğun bile istismara uğramaması için çalışmalarımız devam etmektedir.

Bakanlığımız tarafından erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele çalışmaları herhangi bir ayırım gözetilmeksizin yürütülmektedir. Erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele kapsamında yürütülen çalışmalar kısaca şunlardır:

Bakanlığımız koruyucu ve önleyici hizmetleri tüm çocukları kapsayacak şekilde yürütülmektedir. Ülkemizde refakatsiz olarak bulunan yabancı çocuklar da dahil olmak üzere, Bakanlığımız hizmetlerinde herhangi bir ırk, din, dil vb. ayırım gözetilmeden çocuğun üstün yararı ilkesi doğrultusunda Çocuklar Güvende Programı, Sosyal Medya Çalışma Grubu, Çocukların Dijital Risklerden Korunması, Muzır İçeriklere Müdahale İhbar Platformu, Mahremiyet Eğitimleri çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Çocuğa yönelik ihmal, istismar, şiddet vb. vakalarının önlenmesi, koruyucu ve önleyici hizmetlerin etkin bir şekilde planlanması ve uygulanabilmesi, ilk andan itibaren çocuğun yüksek yararı doğrultusunda vaka yönetiminin doğru planlanması, sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi ve mağdur çocuk ve ailesinin ikincil örselenmelerinin önlenmesi amacıyla nitelikli eğitimler almış, deneyimli ve farklı meslek disiplininden gelmiş Uzman Müdahale Ekipleri 81 ilimizde oluşturulmuştur.

İstismara uğrayan ya da uğradığı düşünülen çocukların ikincil örselenmelerini önlemek amacıyla adli görüşmeleri ile adli ve psikiyatrik muayenelerinin yapıldığı, sosyal gereksinimlerinin karşılandığı Sağlık Bakanlığına bağlı Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) kurulmuştur.

Mağduriyeti sebebiyle bakım tedbiri kararı verilen çocuklarımıza korunma, bakım ve psikososyal destek hizmeti vermek üzere Çocuk Evleri Sitelerimiz ihtisaslaştırılmıştır.

İhtisas kuruluşlar çocukların temel gereksinimlerini karşılamak; fiziksel, duygusal, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını belirleyerek gerekli müdahaleleri gerçekleştirmek, uygun ise aile ve yakın çevrelerine dönmelerini veya diğer sosyal hizmet modellerine hazır hale gelmelerini sağlamak üzere hizmet vermektedir.

2017 yılından beri özellikle erken yaşta evlilik sayılarının Türkiye ortalamasının üstünde olduğu illerde İl Eylem Planı çalışması gerçekleştirilmektedir. 2017-2019 yıllarında 19 ilde, 2022 yılında 4 ilde, 6-7 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından 5 ilde, 2024 Mayıs ayında Batman İlinde yürürlüğe giren Eylem Planı ile toplam 29 İl Eylem Planı olmuştur.

İl Eylem Planları kapsamında bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları yapılmasına yoğunluk verilmekte; ayrıca erken yaşta evliliklerin araştırılması, görsel yazılı materyal

hazırlanması, kız çocuklarının rol model kadınlarla buluşmalarının gerçekleştirilmesine yönelik hedef ve faaliyetlere yer verilmiştir.

Depremlerin ardından 81 İl Müdürlüğümüzde depremzede vatandaşlara yönelik erken yaşta ve zorla evlilikler kapsamında farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planı kapsamında faaliyet gerçekleştirilen illerin çalışmalarının diğer illere duyurulması, çalışmalar yapılırken karşılaşılan sorunlara ilişkin karşılıklı destek sağlanarak ortak akılla sorunların çözüme kavuşturulması ve yeni projeler üretilmesi amacıyla atölye çalışmaları düzenlenmiştir.

Bakanlığımız tarafından UN Women iş birliğinde 2023 yılında deprem illeri de dâhil olmak üzere İl Eylem Planı olan illerin İl Müdürlüklerinde görev yapan toplamda 100 yönetici ve meslek elemanına yönelik “Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planlarının Desteklenmesi Çalıştayı” gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımız, Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü hem merkez hem de taşra birimlerinde görevli personele yönelik eğitimler gerçekleştirilmektedir. Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi tarafından her yıl düzenlenen “Çocuk Suçlarının ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Kursu”na katılım sağlayan İl Jandarma Komutanlıklarında görev yapan personele eğitim verilmektedir.

Bakanlığımız ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) arasında dezavantajlı çocukların korunması, gelişim ve katılım haklarından yararlanabilmelerinin güçlendirilmesi amacıyla 2018 yılından itibaren ortak çalışma planları imzalanmakta olup, *erken yaşta ve zorla evliliklerin önlenmesine* yönelik faaliyetlere yer verilmiştir.

UNICEF ile Bakanlığımız arasında imzalanan ortak çalışma planı kapsamında, erken yaşta ve zorla evlilik olgusunun çeşitli boyutlarda yaşandığı ülkelerde uygulanan iyi uygulama örneklerinin incelenmesi ve bu örneklerin Bakanlığımız politikalarına temel teşkil etmek amacıyla raporlanmasına yönelik bir proje yürütülmüştür.

Bakanlığımızca nihai yararlanıcısı olduğu IPA-II kapsamında yürütülen “Türkiye’de Çocuk Haklarının Desteklenmesi İçin Teknik Yardım Projesi” Kasım 2021 tarihinde başlatılmıştır. Kasım 2024 tarihine kadar sürdürülecek proje kapsamında “erken yaşta evliliklerin önlenmesi” proje amaçlarından biri olarak sayılmıştır. Bu çerçevede anılan proje kapsamında *erken yaşta evliliklerin önlenmesine yönelik farkındalık çalışmaları yürütülecek, farklı hedef gruplarına yönelik bilgilendirici materyaller ve kamuoyuna yönelik kamu spotları* hazırlanacaktır.

4721 sayılı Medeni Kanunun 124 üncü maddesinde evlilik yaşı ile ilgili husus; *"Erkek veya kadın on yedi yaşını doldurmadıkça evlenemez. Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple on altı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir."* şeklinde düzenlenmiştir. Evlilik yasal bir süreç olup ilgili kanunda da belirtildiği üzere 15 yaşını doldurmamışla gerçekleşen birliktelikler suç teşkil etmektedir ve ceza yasasında da cezai müeyyideleri hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede, Bakanlığımıza intikal eden çocuğun ihmali ve istismarı ile ilgili herhangi bir bilgi veya ihbarda anında harekete geçilerek çocuklar ve aileleri hakkında gerekli sosyal inceleme yapılmakta ve uygun sosyal hizmet modellerinden yararlandırılmaktadır. Çocukları istismar eden kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulmakta ve Bakanlığımızca olay yakından takip edilerek davalara müdahil olunmaktadır.

Türk Ceza Kanunu'nun 8 inci maddesi gereği hiç kimse için ayırım yapılmaksızın Ülkemizdeki işlenen suçlara karşı mevzuat hükümleri sıkı bir şekilde uygulanmaktadır.

Diğer taraftan Bakanlığımıza bağlı olarak hizmet veren çocuk bakım kuruluşları, bakım altında bulunan çocuk sayıları, çocuğa yönelik diğer hizmetler ve yararlanan çocuk sayılarını içeren kurumsal istatistiklerimiz <https://aile.gov.tr/sghd/arge-raporlar/> adresinde ve Bakanlığımız sosyal medya hesaplarında yer almaktadır.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, Bakanlığımız görev ve faaliyet alanında olmadığından değerlendirilememiştir.